

Pohledávka a dispozice s ní

Abstrakt

Disertační práce má za cíl představit čtenářům ucelený vhled do obligačního práva s ohledem na teoretický koncept pohledávky a analyzovat její místo v právním řádu jakožto pojmu relativního majetkového práva a zároveň věci v režimu současné civilní právní úpravy.

První kapitola práce představuje charakteristiku závazku a jeho kausu a dále pojednává o jeho vzniku, změnách a zániku. Druhá kapitola rozebírá povahu pohledávky, jakožto právo věřitele žádat plnění po dlužníkovi v teoretické i praktické rovině s přihlédnutím ke genezi chápání tohoto institutu obligačního práva od dob římského práva po současné uchopení v právu českém. Pro úplnost byla do práce zařazena i kapitola věnující se dluhu, jakožto institutu stojícího na druhé straně spektra závazku a možným dispozicím s dluhem z pohledu dlužníka a věřitele.

Čtvrtá kapitola se věnuje ústřednímu tématu práce, a to dispozicím s pohledávkou a jejich omezeními, který pramení ze skutečnosti, že pohledávka, ačkoliv se jedná o majetkovou hodnotu ve vlastnictví jejího věřitele, pramení ze vztahu mezi věřitelem a dlužníkem, jehož právní postavení by (bez jeho souhlasu) dispozicím s pohledávkou nemělo být dotčeno. Kapitola týkající se dispozic tak pojednává o postoupení a zastavení pohledávky s přihlédnutím k následkům, jež takové dispozice mají v případě, že mezi věřitelem a dlužníkem je příslušná dispozice smluvně (nebo věcněprávně) omezena. Nezůstaly opomenuty ani takové dispozice, které se na první pohled mohou zdát jako právně nemožné, či prakticky nevyužitelné, jako je držba pohledávky, zadržovací právo k ní nebo právo nájmu či pachtu k pohledávce.

Pátá kapitola rozebírá aspekty dispozic s pohledávkami v mezinárodním obchodním styku a pojednává o kolizních úpravách, věcněprávním aspektu pohledávky při určování rozhodného práva a ochraně dlužníka pohledávky při transakcích mezi stranami z různých států.

Kapitola šestá navrhuje stav *de lege ferenda* ohledně určitých bodů identifikovaných v práci jako nevyhovujících z pohledu praxe v současné právní úpravě. Poslední kapitola sumarizuje dílčí závěry práce a pokouší se o jejich syntézu.

Klíčová slova: závazek, pohledávka, dispozice